

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

з навчально-педагогічної роботи

проф. Телячий Ю. В.

Ю. В. Телячий
2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТВОРЧА МАЙСТЕРНЯ ВОКАЛІСТА

для здобувачів вищої освіти

галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальність 025 Музичне мистецтво
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітня програма «Сольний спів»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Кількість кредитів ECTS	11,5
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	екзамен

Викладачі:

Степурко В. І., кандидат мистецтвознавства, доцент, професор кафедри

Бурміцька Л. Ф., заслужений діяч мистецтв України, доцент кафедри

Тітова Г. І., заслужена артистка України, доцент кафедри

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробники:

Степурко Віктор Іванович, кандидат мистецтвознавства,
доцент, в. о. професора кафедри академічного і естрадного вокалу та
звукорежисури НАКККіМ

Бурміцька Людмила Франківна – доцент кафедри академічного і естрадного вокалу та
звукорежисури Інституту сучасного мистецтва НАКККіМ, заслужений діяч
мистецтв України.

ПОГОДЖЕНО:

Директор інституту сучасного мистецтва
 (Кулиняк М.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

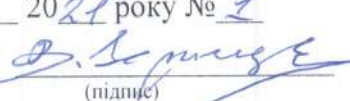
ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри _____
 (Бобул І.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 1 від « 2 » верес. 20 21 р.   Протокол № 1 від « 1 » верес. 20 21 р.

Схвалено науково – методичною радою Академії

Протокол від « 7 » вересня 20 21 року № 1
Голова науково-методичної комісії (Чернець В.Т.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

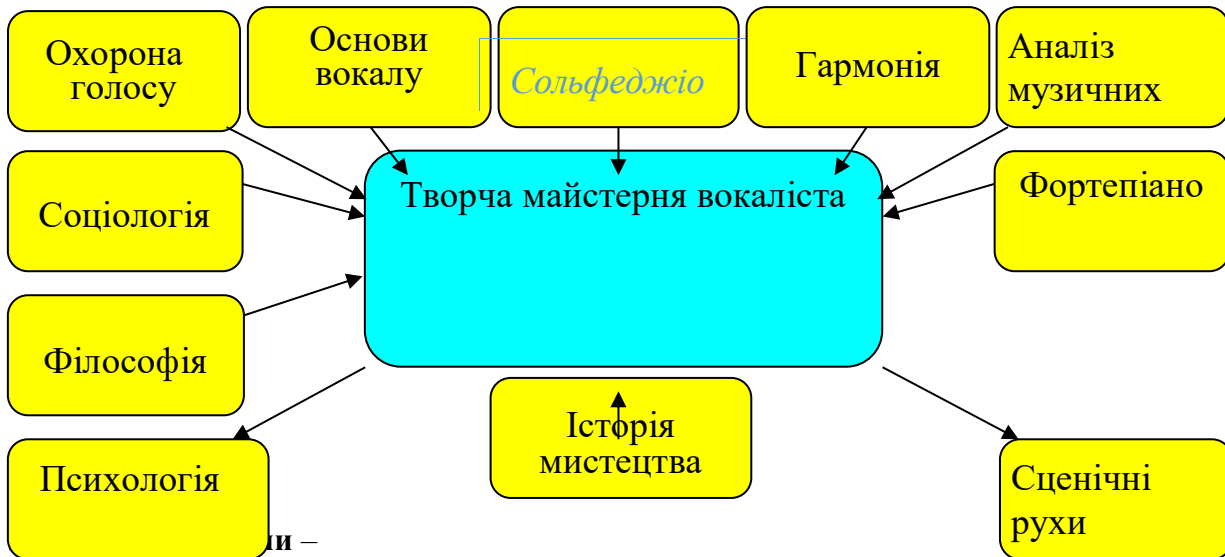
« 7 » вересня 20 21 року

1. Анотація (опис) навчальної дисципліни(у т.ч. міждисциплінарні зв'язки):

Навчальна дисципліна «Творча майстерня вокаліста» є професійно орієнтованою дисципліною для підготовки фахівців освітнього рівня «Бакалавр» спеціальності 025 «Музичне мистецтво». 4 курсі в обсязі 360 годин.

2. Мета дисципліни - оволодіння студентами багатогранністю творчих уподобань, наполегливістю в досягненні високого рівня виконавської майстерності та опануванні основ спеціалізації співака.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни:

3. Завдання :

- надати відомості та сприяти засвоєнню теоретичних підходів та практичних умінь щодо певних напрямків вокальних шкіл (видатних виконавців, історії розвитку, засобів вокальної виразності тощо) та інструментального виконавства;

- виховати у студента навички аналітичного мислення для самостійної оцінки інструментальних та вокальних творів, власної інтерпретації, розуміння технічних труднощів виконання та формування власних систем для їх подолання.

4. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знати:

- основні виконавські прийоми ансамблевого та сольного виконавства у представлених творчих проектах;
- техніку звуковидобування у творах, виконуваних з використанням сценічних прийомів руху та в процесі образного перевтілення;
- основні стадії репетиційного процесу: ознайомлення з твором, аналіз, вивчення, формування творчого проекту, в цілому;
- сольні і ансамблеві твори, диригентські схеми та всі компоненти, необхідні для втілення творчого проекту.

2. Вміти:

- усвідомлювати фізіологічну, психологічну природу формування звуку;
- виявляти внутрішню різноманітність власних психічних станів і можливість їх моделювання;
- систематизувати прийоми формування звуку на рівні опори звуку, розкриття верхніх резонаторів або грудного звучання у вокалі;

- виявляти конструктивні якості власної психіки, розуміння впливу соціального середовища на формування творчих ідей;
- створювати модель «особисте – спільне» з метою можливої подальшої творчої співпраці, на основі спільного формування творчого продукту;
- усвідомлювати філософсько-поетичний сенс буття, в контексті жанрового спрямування творчого проекту.
- об'ємно мислити у напрямку національного виконавства;
- моделювати перспективи ансамблевого виконавства на основі колективної творчості,;
- синтезувати різні напрямки творчості (вокальне, інструментальне виконавство, навички малярства, сценічне мистецтво) у художню форму сценічного або концертного спрямування;
- використовувати музичний супровід (вокальний, інструментальний) для створення концертного або сценічного образу;
- творчо мислити у створенні художнього образу.

3. Володіти елементарними навичками:

- використання технічної забезпеченості для подальшого розвитку виконавського апарату;
- систематизації та поступовості у набутті технічної вправності (етапи роботи над твором);
- використання набутих знань для подолання сценічного хвилювання;
- розвитку внутрішнього слуху та пам'яті на основі принципу: бачу, чую, виконую.

5. Результати навчання за дисципліною:

5.1 Загальні компетентності

- ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

5.2 Спеціальні компетентності

- СК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності вокаліста.
- СК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності артиста-вокаліста.
- СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності артиста-вокаліста.
- СК 7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК 8. Здатність здійснювати диригентську діяльність у вокальному ансамблі.

СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу у вокальній музиці.

СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК 15. Здатність здійснювати редакторську / менеджерську / продюсерську / аранжувальну діяльність в сфері музичного мистецтва.

СК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології вокально-виконавської, диригентської та педагогічної діяльності.

СК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у вокальному виконавстві та музичній педагогіці.

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	% у підсумко- вій оцінці з дисци- пліни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати:</i> сутність базових теоретичних понять з основ музичної композиції	<i>Форма:</i> практичне заняття, самостійна робота студента. <i>Методи:</i> індуктивний, бінарний, ситуаційний, репродуктивний, наочний, словесний, робота з книгою.	Тестовий контроль, усний контроль: фронтальне, ущільнене, індивідуальне опитування (60% вірних відповідей)	5%

1.2	<i>Знати:</i> головні Закономірності виконавської інтерпретації музичних творів (естрадних та академічних)	<i>Форма:</i> практичне заняття, самостійна робота студента. <i>Методи:</i> індуктивний, проблемний,аналітичний, частково-пошуковий, аудіо методи, навчальна дискусія, робота в парах/групах.	Усний контроль: ущільнене, фронтальне опитування (60% вірних відповідей)	10%
1.3	<i>Знати:</i> базові принципи методології аналізу музичних Творів та їх виконавських інтерпретацій (естрадних та академічних)	<i>Форма:</i> практичне заняття, самостійна робота студента. <i>Методи:</i> дедуктивний, індуктивний, бінарний, робота в парах/групах, аналітичний.	Письмовий контроль, усний контроль: індивідуальне опитування. (60% вірних відповідей)	10%
1.4	<i>Знати:</i> Схему та структуру роботи над створенням сценічної інтерпретації вокального твору	<i>Форма:</i> практичне заняття, самостійна робота студента. <i>Методи:</i> вправа, дедуктивний, індуктивний, бінарний, робота в парах/групах, словесний, наочний, аналітичний.	Усний контроль: індивіуальне, фронтальне опитування (60% вірних відповідей)	10%
2.1	<i>Вміти:</i> вільно володіти музично- теоретичною термінологією.	<i>Форма:</i> практичне заняття, самостійна робота студента. <i>Методи:</i> індуктивний, бінарний, ситуаційний, репродуктивний, наочний, словесний, робота з книгою, дискусія.	Письмовий контроль, тестовий контроль (60% правильних відповідей)	5%
2.2	<i>Вміти:</i> робити Виконавську інтерпретацію в різних жанрах вокального мистецтва	<i>Форма:</i> практичне заняття, самостійна робота студента. <i>Методи:</i> ситуаційний, аудіо метод, вправи, робота в парах/групах.	Письмовий та тестовий контроль, Усний контроль: індивідуальне опитування (60% правильних відповідей)	10%
2.3	<i>Вміти:</i> робити переклад	<i>Форма:</i> практичне заняття, самостійна робота студента.	Письмовий та тестовий	10%

	або обробку для вокального ансамблю різних жанрів та стилів.	<i>Методи:</i> дослідницький, ситуаційний, аудіо метод, вправи, робота в парах/групах.	контроль, усний контроль: (60% правильних відповідей)	
2.4	<i>Вміти:</i> аналізувати елементи музичної виразності у музичних творах різних жанрів та стилів	<i>Форма:</i> практичне заняття, самостійна робота студента <i>Методи:</i> дослідницький, проблемний, аналітичний, навчальна дискусія	Письмовий та тестовий контроль, усний контроль індивідуальне опитування: (60% правильних	5%

			відповідей)	
3.1	Здатність користуватися сучасною термінологією музичного мистецтва	<i>Форма:</i> практичне заняття, самостійна робота студента. <i>Методи:</i> дедуктивний, індуктивний, дослідницький	Письмовий та тестовий контроль, (60% правильних відповідей)	5%
3.2	Формування музично-аналітичної уяви та вміння цілісної орієнтації в музичному мистецтві	<i>Форма:</i> практичне заняття, самостійна робота студента. <i>Методи:</i> проблемний, дослідницький, аналітичний,	Усний контроль: індивідуальне, ущільнене, фронтальне опитування	10%
4.1	Здатність до подальшого навчання, демонстрація застосування отриманих знань на практиці у міждисциплінарних зв'язках	<i>Форма:</i> самостійна робота студента.		10%
4.2	Стимулювання творчої активності студентів	<i>Форма:</i> самостійна робота студента.		10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання
(необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код) / Програмні навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	4.1	4.2
ПРН 1	+	+	+	+	+	+		+	+	+		
ПРН 2											+	
ПРН 3		+				+		+				
ПРН 4	+						+				+	+
ПРН 5	+		+	+				+		+		
ПРН 7						+			+		+	
ПРН 8												
ПРН 9	+		+			+						+
ПРН 10					+			+				
ПРН 11		+								+		+
ПРН 12					+			+				
ПРН 13	+										+	
ПРН 14							+					+
ПРН 16	+					+				+		
ПРН 17					+	+				+	+	

7. Схема формування оцінки. (згідно «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ» від 30 жовтня 2018 р.)

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

I семестр

1. Контрольна робота з тем ЗР1-2 (тест): —10 балів / 6 бали
2. Самостійне завдання (6 робіт) ЗР 1-4 : — 5 балів / 3 бали за кожне
3. Оцінювання роботи під час практичних занять (ЗР 1-4): —20 балів/ 12 балів.
4. Підсумкове оцінювання (екзамен): — 40 балів/ 24 балів.

II семестр

1. Контрольна робота з тем ЗР 7 (тест): —10 балів / 6 бали
2. Самостійне завдання (5 робіт) ЗР 5-7 : — 5 балів / 3 бали за кожне
3. Індивідуальне завдання ЗР 8 : — 10 балів/ 6 балів.
4. Оцінювання роботи під час практичних занять (ЗР 5-7): —15 балів/ 9 балів.
5. Підсумкове оцінювання (екзамен): —40 балів/ 24 балів.

- підсумкове оцінювання: **екзамен**

7.2 Організація оцінювання:

Контроль за якістю навчання студента здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем восьми змістових розділів (бали, отримані за контрольні роботи (у формі тестування), бали, отримані за виконання самостійних завдань; бали, отримані за роботу на практичних заняттях), а також бали, які отримані за підсумкову роботу (екзамен).

Зміст курсу поділений на вісім змістовних розділів. Кожний змістовий розділ включає в себе практичну та самостійну роботу студентів, які завершуються контролем рівня засвоєння якості програмного матеріалу відповідної частини курсу. Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання і підсумкове оцінювання (екзамен). Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (екзамен) – максимум 40 балів).

I семестр

ЗР 1			ЗР 2			ЗР 3		ЗР 4		Поточний контроль (екзамен)	Сума
15 залікових балів (максимум)			15 залікових балів (максимум)			15 залікових балів (максимум)		15 залікових балів (максимум)			
Самостійна робота	практичне заняття	контрольна робота	Самостійна робота	практичне заняття	контрольна робота	Самостійна робота	практичне заняття	Самостійна робота	практичне заняття	40	100
5	5	5	5	5	5	10	5	10	5		

II семестр

ЗР 5		ЗР 6		ЗР 7			ЗР 8	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
15 залікових балів (максимум)		15 залікових балів (максимум)		20 залікових балів (максимум)			10 залікових балів (максимум)		
Самостійна робота	практичне заняття	Самостійна робота	практичне заняття	Самостійна робота	практичне заняття	контрольна робота	Індивідуальне завдання	40 балів (максимум)	100
10	5	10	5	5	5	10	10		

Умовою допуску до підсумкової роботи (екзамену) є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (*критично-розрахунковий мінімум*). При цьому обов'язковим є успішне складання контрольних робіт та виконання самостійних робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

	Семестрова кількість балів	Підсумкова робота / екзамен	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	40	20	60
Максимум	60	40	100

У випадку відсутності здобувача вищої освіти з поважних причин відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього

процесу у НАКККіМ» від 16 грудня 2015 р.

Екзамен виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Здобувач вищої освіти, який набрав суму залікових балів (90), має право отримати підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання за результатами контролю. Студенти, які набрали протягом семестру менше 90 балів обов'язково складають екзамен.

Присутність **всіх здобувачів вищої освіти** на екзамені є обов'язковим.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Оцінка за шкалою НАКККіМ (бали)	Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
74-81		C
64-73	Задовільно	D
60-63		E
35-59	Незадовільно	FX
1-34		F

8. Структура навчальної дисципліни.

№ з/п	Назва теми	Практ.	СРС
		I семестр	
<i>Змістовий розділ 1 «Основи вокальної та інструментальної виконавської техніки»</i>			
1	Вступ до курсу «Творча майстерня вокаліста». Основні терміни і поняття. Комплекс музичних здібностей.	10	11
2	Історична періодизація розвитку вокально-інструментального мистецтва.	10	11
<i>Змістовий розділ 2 «Формування звуку»</i>			
3	Основні чинники, що впливають на формування звуку виконавцем. Фізіологічні, психологічні аспекти організації внутрішнього настрою.	12	11
4	Взаємозв'язок вокально-інструментальної техніки виконання та внутрішньої установки. Образне мислення.	10	11
Форма контролю - залік			
II семестр			
<i>Змістовий розділ 3 «Художній образ як психологічна модель»</i>			
5	Засоби виразності, необхідні для створення художнього образу.	10	11
6	Внутрішня психологічна модель, що відображає музичний образ на основі виконавського перевтілення.	10	11
<i>Змістовий розділ 4 «Виконавська інтерпретація»</i>			
7	Цілісність уявного образу та архітектурної форми музичного твору або концертної програми, в цілому.	12	11
8	Методи побудови логічних моделей виконавської інтерпретації, маючи на увазі структурну організацію художнього цілого в просторово-часовій моделі.	10	11
Форма контролю - залік			
III семестр			
<i>Змістовий розділ 5 «Методи спрямування творчого процесу»</i>			
9	Навики об'ємного мислення у напрямку національного виконавства, усвідомлення філософсько-поетичного сенсу буття та жанрового спрямування творчості.	10	12
10	Оволодіння методами колективної творчості, моделювання перспектив ансамблевого виконавства.	12	11
<i>Змістовий розділ 6 «Синтезування різних напрямків творчості у художню форму сценічного або концертного спрямування»</i>			
11	Вокальне, інструментальне виконавство, диригування, навики малярства, сценічне мистецтво.	10	11
12	Оволодіння навиками музичного супроводу.	10	11
Форма контролю - залік			
IV семестр			
<i>Змістовий розділ 7 «Формування технічної вправності»</i>			
13	Технічне забезпечення та розвиток виконавського апарату.	10	11
14	Оволодіння методами систематизації та поступовості у набутті технічної вправності (етапи роботи над твором).	12	11
<i>Змістовий розділ 8 «Розмаїття форм виховання творчої особистості»</i>			
15	Використання набутих знань для подолання сценічного хвилювання.	10	11
16	Оволодіння методами розвитку внутрішнього слуху та пам'яті на основі принципу: бачу, чую, виконую.	10	11

Форма контролю - залік		
Усього за навчальною дисципліною	168	177

*Примітка: слід зазначити також теми, винесені на самостійне вивчення

Загальний обсяг 345 год.¹, в тому числі:
Практичні заняття 168 год.
Самостійна робота 177 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Багадуров В. Очерки по истории вокальной методологии. – // В Багадуров. – М., 1929.
2. Вірановський Г.. Музично-теоретичні системи (предмет і принцип побудови) /– К. : Музична Україна, 1978. – С. 20–39.
3. Верещагіна О.Є. Засоби музичної виразності та їх роль в процесі формотворення / О.Є.Верещагіна, Т.Т.Маринчук. – К., 1989.
4. Вопросы методики воспитания слуха : сборник статей. – Л. : Музыка, 1967.
5. Гаранян Г.. Аранжировка для эстрады / Г. Гаранян. – М. : Музыка. 1983. – С. 146–160.
6. Гонтаренко Н. Сольное пение. Секреты вокального мастерства /Н. Гонтаренко. – Ростов-на-Дону ; ООО «Феникс». 2008.
7. Дабаева И. П. Анализ поэтического текста как компонент целостного анализа вокального произведения : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. искусств. : спец. 17.00.02 „Музыкальное искусство” / И. П. Дабаева. - М., 1985. - 17 с.
8. Дмитриев Л. Б. Основы вокальной методики /Л. Б. Дмитриев – М., 1968.
9. Дьяченко Н. Теоретические основы воспитания и обучения в музыкальных учебных заведениях / Н. Дьяченко, И. Котляревский, Ю. Полянский. – К. : Музична Україна, 1987. – С. 66–76.
10. Іваницький А. Українська народна музична творчість / А. Іваницький. – К. : Музична Україна, 1990. – С. 32–61.
11. Исаева И. О. Эстрадное пение. Экспресс-курс развития вокальных способностей /И. О. Исаева.. – М. : АСТ-Астрель. – С. 15–46.
12. Казачков С. А. Дирижерский аппарат и его постановка /С. А. Казачков. – М. : Музыка, 1976.
13. Колеса М. Основы техники дирижирования / М. Колеса – К. : Муз. Україна, 1973.
14. Ляшенко Ю. В. Вокальний ансамбль у системі професійного навчання (завдання та проблеми викладання).
15. Мусин И. А. Техника дирижирования /И. А. Мусин. – М. : Музыка, 1967.
16. Павлюченко С. А. Вокально-артикуляционные упражнения и этюды / С. А. Павлюченко. - М. : Музыка, 1968. - 109 с.
17. Питання диригентської майстерності /упор. М. Канерштейн. – К. : Муз. Україна, 1980.

¹ Загальна кількість годин, відведених на дану дисципліну згідно навчального плану.

18. Пігров К. Керування хором /К. Пігров. – К., 1962
19. Шамина Л. Работа с самодеятельным хоровым коллективом. / – М. : Музыка, 1983. – С. 50–53, 54–66. 90–96, 151–161.
20. Шип С.В. Музична форма від звуку до стилю: Навч. посібник. – К.,1998.
21. Шульгіна В. Українська музична педагогіка / В. Шульгіна. – К. : ДАКККіМ, 2008. – С. 4–19.
22. Хрестоматия курса вокального ансамбля / сост. А. М. Скульский. - М. : Музыка, 1989. - 128 с.
22. Холопова В. Музыка как вид искусства: Учебное пособие. СПб., 2000.
23. Українські старовинні ліричні дуети / упоряд. Л. О. Ржецька. К. : Муз. Україна, 1970. - 62 с.

Додаткова:

1. Афоніна О.С. Сучасне мистецтво крізь призму неоевропоцентризму. Зб. Матеріалів Всеукраїнської наук. – практ. конф., Київ, 29 – 30 вересня 2010 р. – С. 152 – 154.
2. Барсов Ю. Вокально-исполнительские и педагогические принципы М. И. Глинки / Ю. Барсов. – М., 1968.
3. Белявский А. Теория звука в приложении к музыке. Основы физической и музыкальной акустики. М. – Л., 1925.
4. Гонтаренко Н. Сольное пение. Секреты вокального мастерства. Ростов-на-Дону, 2008
5. Грабовська І. Філософія українського бугтя / І. Грабовська – К. : Українська видавнича спілка, 2006.
6. Давыдова Е. В. Методика преподавания сольфеджио / Е. Давыдова. – М. : Музыка, 1986.
7. Євтушенко Д., Питання вокальної педагогіки /Д. Євтушенко, М. Михайлов-Сидоров. – К., 1963.
8. Живі сторінки української музики : статті, дослідження, публікації. – К. : Наукова думка, 1965.
9. Канерштейн М. М. Вопросы дирижирования / М. М. Канерштейн. – М. : Музыка, 1972.
10. Канкарович А. И. Культура вокального слова / А. И. Канкарович– М., 1957.
11. Кленов А. Там где музыка живет / А. Кленов. – М. : Просвещение, 1986
12. Костюк О. Сприймання музики і художня культура слухача / О. Костюк.– К, 1965.
13. Корній Л. Історія української музики. Ч. I. – К. – 1996.
14. Макаренко Г. Творчість диригента: естетико-мистецтвознавчі виміри : монографія / Г. Макаренко. – К.: Факт, 2005.
15. Масний С. Комплексні наукові дослідження у музичній педагогіці / С. Масний. – К.: Музыка. – 1972
16. Матеріали I Всеукраїнської науково-творчої конференції. «Естрадне та джазове виконавство в контексті сучасної освіти». – К.: ДАКККіМ. – 2013. – С. 30–32; 51–55; 62–64.
17. Медушевский В. О закономерностях художественного взаимодействия музыки / В. О. Медушевский. – М., 1976.
18. Мерскина М. О развитии ощущения ритма / Мерскина М.. – М. : Музыка, 1972.
19. Морозов Л. Н. Школа классического вокала. Мастер-класс: пособие для студентов / Л. Н. Морозов. – СПб.: Лань: Планета музыки, 2008.

20. Музика в школі: збірка статей. – К. : Муз. Україна, 1983
21. Муха А. Теорія музичної творчості і деякі питання її методології / А. Муха – К., 1977.
22. Мерскина М. О розвитку ощущенія ритма / Мерскина М.. – М. : Музыка, 1972
23. Ольхов К. А. Вопросы теории дирижерской техники и обучения хоровых дирижеров / К. А. Ольхов. – Л. : Музыка, 1979.
24. Побережна Г.І., Щириця Т.В. Загальна теорія музики: Підручник. – К., 2004.
25. Поліщук О. Художнє мислення: естетико-культуро-логічний дискурс /– К. : ПАРАПАН, 2007.– С. 6–12, 153-174.
26. Работа с хором. Методика, опыт. – М. : Профиздат.1972.
27. .Раввінов О. Методика хорового співу в школі / О. Рав-вінов. – К. : Муз. Україна, 1971.
28. Степурко В.І. Основи музичної композиції : навчальний посібник /В. І. Степурко. – К. : НАКККіМ, 2011. – 150 с.
29. Суртаев В. Я. Миры культуры глазами молодых: учебное пособие. 2-е изд. / В. Я. Суртаев. – СПб.: Изд-во СПбГУКИ, 2006
30. Українська художня культура: навчальний посібник. – К. :Либідь, 1996.
31. Ушкарев А. Основы хорового письма /А. Ушкарев – М. : Музыка, 1983.
32. Шабутін С. Зцілення музикою / С. Шабутін. С. Хміль, І. Ша-бутіна. – Афіни-Тернопіль, 2008.
33. Шкурпела Т. Диригування та читання хорових партитур: методичні поради. – К., 2004.

10. Додаткові інформаційні ресурси (за наявності):

Інтернет ресурси

1. И. О. Исаева. Эстрадное пение. Экспресс-курс развития вокальных способностей. – М.: АСТ-Астрель. С. 15–46.
[http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_music].
2. А. Іваницький. Українська народна музична творчість. К.: Музична Україна. – 1990. – С. 32–61.
[folklor.ho.ua/Umf_www/books/kvitka_k/kvitka_2.pdf]
3. Колеса М. Основи техніки диригування. – К.: Муз. Україна, 1973.[asyan.org/...%22Диригування%22...техніку+диригування d/main.html].
4. Вопросы методики воспитания слуха. Сборник статей. – Л.: Музыка, 1967.
[www.dissercat.com/.../tekhnologiya-formirovan...]
5. Дмитриев Л. Б. Основы вокальной методики. – М., 1968.
[www.koob.ru/dmitriev.../osnovue_vokalmznoj...]
6. Пігров К. Керування хором. – К., 1962.
[www.kspu.edu/.../Методичні_рекомендації_Хор...]
7. Костюк О. Сприймання музики і художня культура слухача. – К, 1965
[library.univer.kharkov.ua/OpacUnicode/index.php?url=/notices/...]
8. Муха А. Теорія музичної творчості і деякі питання її методології. – К., 1977.[www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi.../cgiirbis_64.exe?..]